

ØKONOMINYTT FRA BRUSSEL

Nr. 6 | JULI 2015

HOVEDSAKER

Innhold

I	HELLAS – STATUS FOR NYTT STABILISERINGSPROGRAM	2
II	ORDINÆRE FINANSMINISTERMØTER I JULI	12
	EUROGRUPPENS ORDINÆRE MØTE 13. JULI 2015	12
	ECOFIN 14. JULI 2015	13

Eurotoppmøtet 12.-13. juli 2015. Foto: European Union 2015

I HELLAS – STATUS FOR NYTT STABILISERINGSPROGRAM

(Oppdatert og utvidet versjon av innberetning av 13.7. til FIN, UD og utenriksstasjonene i Europa)

Eurotoppmøtet kom 13. juli frem til en prinsippavtale som skal legge grunnlaget for forhandlinger om et nytt stabiliseringsprogram for Hellas.

Den greske nasjonalforsamlingen vedtok 15. og 22. juli en rekke konkrete tiltak, herunder de mest omstridte om pensjons- og momsreform. På dette grunnlag godkjente de øvrige eurolandene og deretter Eurogruppen at forhandlinger om et tredje program kan starte. Samlet kan den treårige redningspakken for Hellas dreie seg om inntil 86 milliarder euro.

Et midlertidig nødlån (brofinansiering) på inntil 7,16 milliarder euro ble stilt til rådighet 20. juli slik at Hellas kunne betale tilbake lån og avdrag til Den europeiske sentralbanken (ECB), Hellas' nasjonalbank og IMF på til sammen om lag 6,8 milliarder euro samme dag.

Forhandlingene om et tredje stabiliseringsprogram skulle ha startet 24. juli, men ble utsatt flere dager på grunn av uklarheter om representantene for kreditorene ville få tilgang til nødvendig informasjon. Arbeidet er planlagt ferdigstilt i god tid før 20. august når nye lån og avdrag forfaller til betaling. Forhandlingsresultatet må godkjennes av eurolandene før Den europeiske stabiliseringsmekanismen (ESM) kan utbetale lån.

Selv om man under eurotoppmøtet kom til en foreløpig løsning som innebærer at Hellas enn så lenge forblir euroland, er det fortsatt en ikke ubetydelig risiko for at Hellas forlater eurosone (grexit). Dette knytter seg både til regjeringens evne til å gjennomføre ytterligere reformer og konsekvensene for programmet av at IMF avventer å avgjøre eventuell deltakelse.

En observasjon er at i lys av den positive utviklingen i Hellas i 2014 drøftet Eurogruppen at det eksisterende stabiliseringsprogrammet ved årsskiftet mest sannsynlig kunne avløses av et forebyggende program med krav om ytterligere reformer, men uten planlagte ytterligere lån.

Forhandlingsresultatet

Eurotoppmøtet ble avsluttet like før kl. 9 mandag 13. juli – etter maratonmøter i Eurogruppen lørdag og søndag med påfølgende sammenhengende¹ eurotoppmøte fra søndag ettermiddag - til sammen 31 timer. De siste gjenstående punktene – IMF's rolle i et fremtidig program og etableringen av et

Gjenværende møter under Luxembourgs formannskap høsten 2015:

September

- 11.** Møte (uformelt) i Eurogruppen
- 11.-12.** Møte (uformelt) i ECOFIN

Oktober

- 5.** Møte i Eurogruppen
- 6.** Møte i ECOFIN
- 15. -16.** Møte i Det europeiske råd

November

- 9.** Møte i Eurogruppen
- 10.** Møte i ECOFIN og fellesmøte med EFTA

Desember

- 7.** Møte i Eurogruppen
- 8.** Møte i ECOFIN
- 17. -18.** Møte i Det europeiske råd

¹ I over halvparten av møtetiden forhandlet en liten gruppe bestående av toppmøtepresident Tusk, kansler Merkel, president Hollande samt statsminister Tsipras og finansminister Tsakalotos. Kommisjonspresident Juncker var ikke invitert.

privatiseringsfond - ble avklart på morgenkvisten mellom kansler Merkel, president Hollande og statsminister Tsipras og fikk deretter støtte fra de øvrige stats-/regjeringslederne.

I løpet av Eurogruppens møter ble det etablert et utkast til konklusjoner med en del åpne, vanskelige punkter. I løpet av toppmøtet kom man til enighet om de siste punktene.

Som følge av fullstendig mangel på tillit til den greske regjeringen presset et klart flertall av de øvrige eurolandene frem at den greske nasjonalforsamlingen måtte vedta en rekke *tiltak innen 15. juli*, dvs. før noen som helst utbetaling til Hellas ville finne sted. Dette omfatter blant annet de mest omstridte sakene (de to første kulepunktene) i forhandlingene:

- Strakstiltak for å bedre pensjonssystemets økonomiske holdbarhet (som et første skritt i en mer omfattende pensjonsreform).
- Strømlinjeforme momssatsene, herunder oppheve ordningen med lavere satser på de større greske øyene og innføre normalsatsen på 23 pst. for bl.a. restauranter.
- Utvide skattegrunnlaget.
- Sikre full uavhengighet for det greske statistikkbyrået.
- Gjennomføre relevante deler av den såkalte finanspakten («Fiscal Compact») fra 2012 om etablering av et uavhengig finanspolitiske råd og gjennomføring av kvasi-automatiske utgiftskutt ved avvik fra de ambisiøse målene for overskudd i statsbudsjettets primærbalanse (uten rentebetaling). Sistnevnte skjer etter råd fra det uavhengige finanspolitiske rådet og etter godkjenning fra representantene for kreditorene (Kommisjonen, ECB og IMF).

Innen 22. juli måtte nasjonalforsamlingen vedta:

- Lov om effektivisering av rettssystemet.
- Gjennomføre krisehåndteringsdirektivet for banker (BRRD), som blant annet innebærer at aksjonærer og kreditorer skal dekke banktap (bail-in) før staten evt. må inn.

I tillegg måtte den greske nasjonalforsamlingen gi sin *prinsipielle støtte til reformtiltak* som må gjennomføres som en del av en intensjonsavtale (MoU) om et nytt stabiliseringsprogram. En god del av disse må vedtas før første utbetaling i et nytt stabiliseringsprogram.

Tiltakene omfatter blant annet ytterligere pensjonsreformer, ambisiøse reformer innen produkt- og arbeidsmarkedene, privatisering av overføringsnett for strøm, tiltak for å styrke finanssektoren, herunder gjennomføring av tiltak mot misligholdte lån, samt modernisere, kutte kostnadene ved og vesentlig styrke offentlig sektor, herunder å avpolitiserer det greske embetsverket. Videre må Hellas tillate at representanter fra IMF, Kommisjonen og ECB kommer tilbake til Aten for å forhandle nytt stabiliseringsprogram og overvåke gresk økonomi i programperioden. Med unntak for loven om bekjempelse av fattigdom skal den greske regjeringen gjennomgå vedtatte lover det siste halvåret med sikte på å endre disse dersom de går imot avtalen av 20. februar i år mellom Eurogruppen og Hellas om ikke å undergrave tiltak fra tidligere stabiliseringsprogram.

Ifølge prinsippavtalen skal det etableres et uavhengig fond som skal overta verdifulle offentlige eiendeler til en verdi av 50 milliarder euro med sikte på å skaffe inntekter, enten ved å selge disse eller sørge for at de gir avkastning. Fondet skal bruke halvparten til å oppkapitalisere bankvesenet, mens de gjenværende 25 milliarder euro skal gå til gjeldsreduksjon og vekstfremmende tiltak (av regjeringen) med en halvpart hver. Fondet skal etableres i Hellas og håndteres av greske myndigheter under tilsyn av relevante EU-institusjoner.

Det gis *ikke gjeldslette* i denne omgang. I konklusjonene fra eurotoppmøtet uttrykkes det imidlertid at hvis det er nødvendig, er Eurogruppen rede til å vurdere mulige tiltak, som lengre løpetid (avdragsfrie perioder og nedbetalingstid) med sikte på at finansieringskostnadene skal være bærekraftige. Slike tiltak forutsetter full gjennomføring av tiltakene som avtales i et evt. nytt program. Vurderingen av gjeldslette vil trolig finne sted etter den første positive

statusgjennomgangen av programmet. Eurotoppmøtet understreket at en nominell gjeldsnedskrivning ikke kan gjennomføres.

Et evt. nytt stabiliseringsprogram må også inneholde en *buffer for banksektoren* på 10-25 milliarder euro for å håndtere kapitaliseringsbehov og avviklingskostnader. 10 milliarder euro av dette vil bli gjort tilgjengelig straks på en adskilt konto i ESM. Bankenes balanse inneholder en stor mengde misligholdte lån. Samtidig har bankinnskuddene blitt redusert med 34 milliarder euro siden desember.

Eurotoppmøtet: Forhandlinger i mindre gruppe (fra venstre EU-president Tusk, Hellas' statsminister Tsipras, Hellas' finansminister Tsakalotos, Tysklands kansler Merkel og Frankrikes president Holland).

Foto: European Union 2015

Kommisjonen skal samarbeide nært med Hellas om et program for å mobilisere 35 milliarder euro fra eksisterende programmer for å *finansiere investeringer og økonomisk aktivitet*. I tillegg skal deler av privatiseringsfondet brukes til vekstfremmende tiltak, jf. over.

Prinsippavtalen ligger [her](#)

Oppfølging i Hellas

Den greske nasjonalforsamlingen vedtok 15. juli det første settet av forhåndstiltak (prior actions) i tråd med toppmøtekonklusjonene med solid flertall (229 ja-stemmer av 299 tilstedeværende). Samtidig fikk reformtiltakene skissert i toppmøtekonklusjonene prinsipiell støtte.

Det store flertallet ble sikret med støtte fra EU-vennlige opposisjonspartier. 39 av totalt 149 representanter fra statsministerens eget parti, Syriza, stemte imidlertid imot. Energiminister Lafazanis og tidligere finansminister Varoufakis var blant disse. Like etter gjennomførte Tsipras en regjeringssammøblering, herunder skiftet ut de mest venstreradikale politikerne.

Den andre tiltakspakken ble vedtatt 22. juli med omtrent samme flertall som uken før. Statsminister Tsipras utsatte imidlertid et planlagt forslag om å stramme opp i de gunstige skatte- og subsidieordningene for landbruket (blant annet skattesats på 13 pst. vs. normalsatsen på 25 pst. og

subsidier på drivstoff) i frykt for så mange nei-stemmer at han kunne bli tvunget til å skrive ut nyvalg. Landbruksordningene blir misbrukt av et stort antall personer som ikke har jordbruk som hovednæring. Tiltaket var tenkt som et solid bidrag til å oppfylle budsjettmålene.

En del av de vedtatte tiltakene har øyeblikkelig virkning. Dette gjelder blant annet økningen i momssatsene.

Oppfølging på EU-nivå

Medlemslandene i eurosonen må godkjenne at *forhandlinger* om et nytt stabiliseringsprogram kan starte.

IMF, Kommisjonen og ECB vurderte raskt etter den greske nasjonalforsamlingens vedtak 15. juli at de nødvendige vedtakene faktisk var fattet. Eurogruppen ga i telefonkonferanse 16. juli råd til medlemslandene om å vedta støtte til at forhandlinger om et nytt stabiliseringsprogram kan starte. Selv om flere land (Tyskland, Finland, Frankrike, Østerrike, Estland og Latvia) må forelegge slike saker for nasjonalforsamlingen, ble vedtakene fattet i løpet av 17. juli. På dette grunnlag vedtok Eurogruppen og ESMs styre (samme sammensetning i begge) i ny telefonkonferanse samme dag å gi klarsignal til institusjonene om å starte forhandlinger om nytt program. Institusjonene vil forhandle frem en intensjonsavtale (MoU) om finansieringsopplegget og detaljerte reformtiltak som må gjennomføres innen avtalte tidspunkter.

Selve forhandlingene om nytt program skulle startet opp 24. juli, men ble utsatt til 28. juli på grunn av uklarhet om hva representantene for kreditorene ville få tilgang til av informasjon i Aten.

Medlemslandene i eurosonen må på et senere tidspunkt fatte vedtak om stabiliseringsprogrammet *skal iverksettes* på grunnlag av nevnte MoU².

Kortsiktig nødlån til den greske stat

Hellas fikk 20. juli tilgang til et kortsiktig nødlån (brofinansiering på maksimalt tre måneder) på inntil 7,16 milliarder euro for å oppfylle betalingsforpliktelser før et nytt stabiliseringsprogram er på plass (og tilhørende lån kan utbetales). Nødlånet ble brukt samme dag til å tilbakebetale et lån med renter fra ECB på 4,2 milliarder euro, samt vel 2 milliarder euro til å gjøre opp restansene overfor IMF og 0,5 milliarder euro overfor den greske sentralbanken. Uten tilbakebetalingen til ECB ville sentralbanken vært nødt til å stanse tilførselen av kriselån til bankene (ELA). 20. august må Hellas innfri enda et lån med renter fra ECB på vel 4 milliarder euro.

Flere alternative finansieringsalternativer ble drøftet i Eurogruppen og ECOFIN 13. og 14. juli uten å komme til enighet, herunder bruke av gjenværende EFSM-ramme (European Financial Stability Mechanism – en forløper til ESM med deltakelse fra alle EU-land), bilaterale lån fra euroland, bruke ECBs overskudd på greske statsobligasjoner, øke den øvre grensen for greske statsobligasjoner og bevilgning over EUs budsjett. Førstnevnte, som ble vurdert som den mest hensiktsmessige og raskest tilgjengelige, møtte betydelig motstand i ECOFIN fra ikke-euroland. Etter å ha lovet å stille garanti for at disse ikke skulle lide økonomisk tap³, vedtok Rådet 17. juli å bruke stabiliseringsmekanismen EFSM. Nødlånet skal tilbakebetales med lån som blir stilt til disposisjon i programmet (og kommer fra ESM).

² Normalt krever vedtak om nytt stabiliseringsprogram enstemmighet blant eurolandene. Det finnes imidlertid mulighet for å redusere dette til 85 pst. av stemmevektene dersom forhandlingsstart eller selve inngåelsen av programmet skal vedtas iht. prosedyren for nødssituasjoner.

³ Kommisjonen la 22. juli i tråd med avtale frem forslag om endring i forordningen om EFSM slik at ikke-euroland får en permanent garanti mot å lide økonomisk tap ved bruk av ordningen. Ytterligere bruk av EFSM,

Beløpet på inntil 7,16 milliarder euro er i all hovedsak brukt til tilbakebetaling av avdrag og lån til kreditorene i juli. I og med at det gjenværende beløpet ikke er nok til å dekke betalingsforpliktelser i august, har Hellas press på seg for å for raskt å komme til enighet om en MoU.

Kriselån til banker

ECB holdt bankvesenet i Hellas i live med å opprettholde nivået på kriselån (Emergency Liquidity Assistance – ELA) på 89 milliarder euro de siste ukene før enigheten under eurotoppmøtet. Etter dette har ECB økt lånerammen med til sammen 1800 millioner euro i to omganger⁴.

Eurotoppmøtepresident Donald Tusk og sentralbanksjef Mario Draghi. Foto: European Union 2015

I tråd med konklusjonene fra eurotoppmøtet er 10 milliarder euro av en samlet buffer for bankene på inntil 25 milliarder euro allerede plassert på en adskilt konto i ESM.

Prinsippavtalen under eurotoppmøtet og økt likviditet fra ECB gjorde det mulig for greske banker å åpne dørene igjen 20. juli. Samtidig er det åpnet for at kunder kan ta ut 420 euro per uke – i en samlet sum om ønskelig. Selv om ukebeløpet er det samme som før, gir dette langt større fleksibilitet enn daglige uttak på maksimalt 60 euro. Restriksjonene på kapitalførsel til utlandet forble uendret.

IMFs rolle

IMF-direktør Lagarde deltok under eurotoppmøtet 12.-13. juli. Både før, under og særlig etter møtet har organisasjonen fremført at Hellas trenger gjeldslette for at de offentlige finansene skal være

som har en ubrukt ramme på 4-5 milliarder euro etter utbetalingene i juli, skal ikke finne sted før Kommisjonens forslag er vedtatt av Rådet.

⁴ Uten en avtale under eurotoppmøtet ville sentralbanken ha stanset tilførselen av slike kriselån med bankkonkurser og betydelige negative økonomiske konsekvenser for gresk økonomi og samfunn som resultat.

langsiktig holdbare. En IMF-rapport viser at uten gjeldslette vil den greske statsgjelden nå opp i 200 pst. av BNP i 2017. IMF har på denne bakgrunn uttrykt at enten må eurolandenes lån til Hellas, inkludert nye lån, få klart lengre løpetid (ytterligere 30 år) eller så må det gjennomføres en større nedskrivning av eksisterende lån på et tidlig tidspunkt⁵.

IMF skrinla i forrige uke sitt program for Hellas på 28 milliarder euro med varighet ut første kvartal 2016. Den greske regjeringen søkte 24. juli om nytt program i tråd med pålegget fra eurotoppmøtet.

IMFs styre vedtok 29. juli ikke å delta finansielt i et nytt program med Hellas på nåværende tidspunkt. Vedtaket er begrunnet med at deltakelse er brudd på IMFs regelverk ettersom landet verken har bærekraftige offentlige finanser på mellomlang sikt eller administrativ og institusjonell kapasitet til å gjennomføre nødvendige reformer. IMF vil først ta stilling til egen finansielle deltakelse når disse kriteriene er oppfylt. Organisasjonen deltar imidlertid i de pågående forhandlingene i Aten om et nytt program.

Første mulighet for IMF til å delta er etter første positive statusgjennomgang. På det tidspunktet må Hellas ha gjennomført en rekke nye reform- og budsjetttiltak samtidig som spørsmålet om gjeldslette fra EU-landene er til vurdering. Det er dermed usikkert når IMFs krav er oppfylt.

Kommisjonens tiltakspakke for Hellas

Kommisjonen presenterte 15. juli en tiltakspakke for investeringer, økonomisk vekst og sysselsetting i Hellas på mer enn 35 milliarder euro de neste fem årene. Den klare forutsetningen for at tiltakene skal iverksettes er at prinsippavtalen fra eurotoppmøtet blir gjennomført. Uten reformene vil ikke tiltakspakken ha de ønskede positive økonomiske virkningene.

Tiltakspakken går i hovedsak ut på å sikre at Hellas skal kunne nytte sin andel av midlene som er satt av til strukturpolitikken (til sammen 20 milliarder euro) og landbruksfond (15 milliarder euro) i EUs langtidsbudsjett 2014-20. Dette skjer ved at Kommisjonen øker forhåndsfinansieringen av programmidler. Uten finansiell og administrativ bistand ville en rekke prosjekter stått i fare for å bli forsinket eller ikke gjennomført som følge av Hellas' vanskelige økonomiske situasjon. I tillegg skal Hellas få finansiell bistand (slippe å medfinansiere prosjekter) og rådgivning for å kunne utnytte ubenyttede programmidler på om lag to milliarder euro fra perioden 2007-13 innen utgangen av inneværende år.

Kommisjonen vil også legge til rette for at Hellas skal kunne dra nytte av Juncker-kommisjonens investeringsplan, herunder søke å kombinere EFSI-garanti med struktur- og investeringsfondene.

De vanlige kravene for å få EU-finansiering gjelder fortsatt, herunder om respekt for EU-regler, sunn finansiell styring av midlene og regnskapsførsel.

Makroøkonomiske forhold

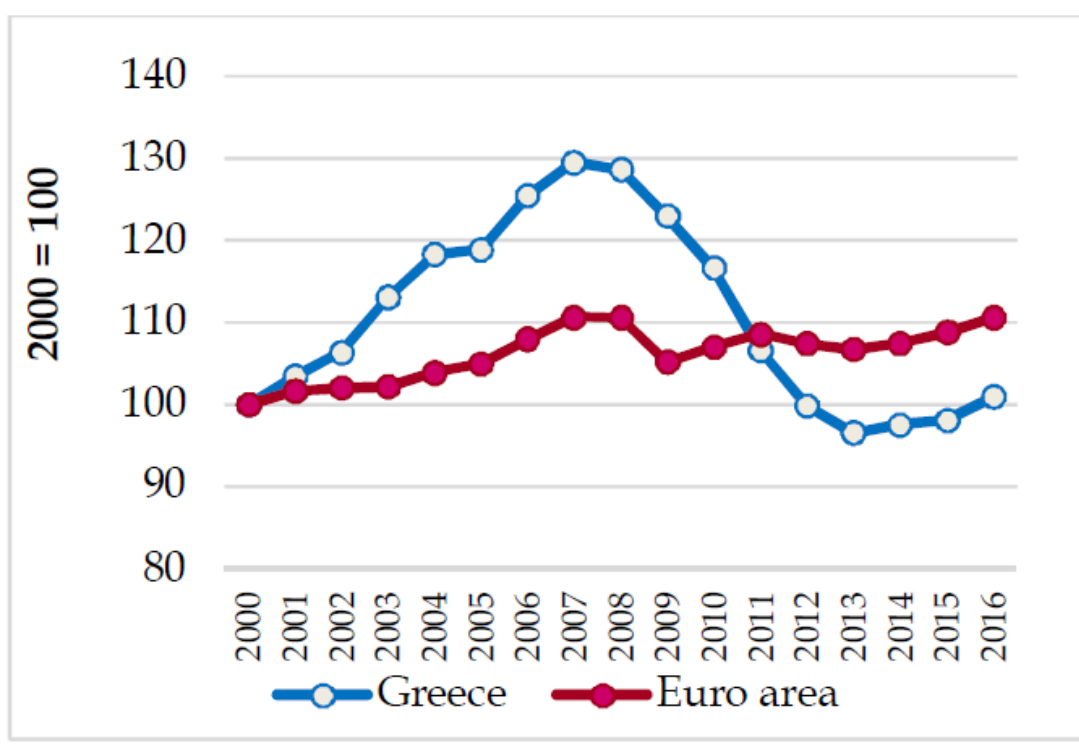
Etter betydelige årlige fall i BNP siden finanskrisen, var det i 2014 flere tegn på at Hellas var på vei opp igjen. Den økonomiske veksten var positiv, greske statsobligasjoner ble utstedt i markedet, sysselsettingen steg igjen og statsbudsjettets primærbalanse viste overskudd. Da ESMs daværende stabiliseringsprogram skulle avvikles mot slutten av fjoråret, diskuterte Eurogruppen å fortsette samarbeidet med Hellas i form av et forebyggende program med betingelse om reformtiltak

⁵ ESMs lån til Hellas har allerede meget gunstige renter og lang løpetid. ESM-president Regling har uttalt at denne fordelten utgjør 8 milliarder euro i årlige innsparinger på det greske statsbudsjettet, svarende til 4 pst. av BNP.

(Enhanced Condition Credit Line). I utgangspunktet skulle det ikke være behov for ytterligere lån til den greske stat, og nedbygging av statsgjeld til et bærekraftig nivå skulle skje gjennom økte primærbalanseoverskudd.

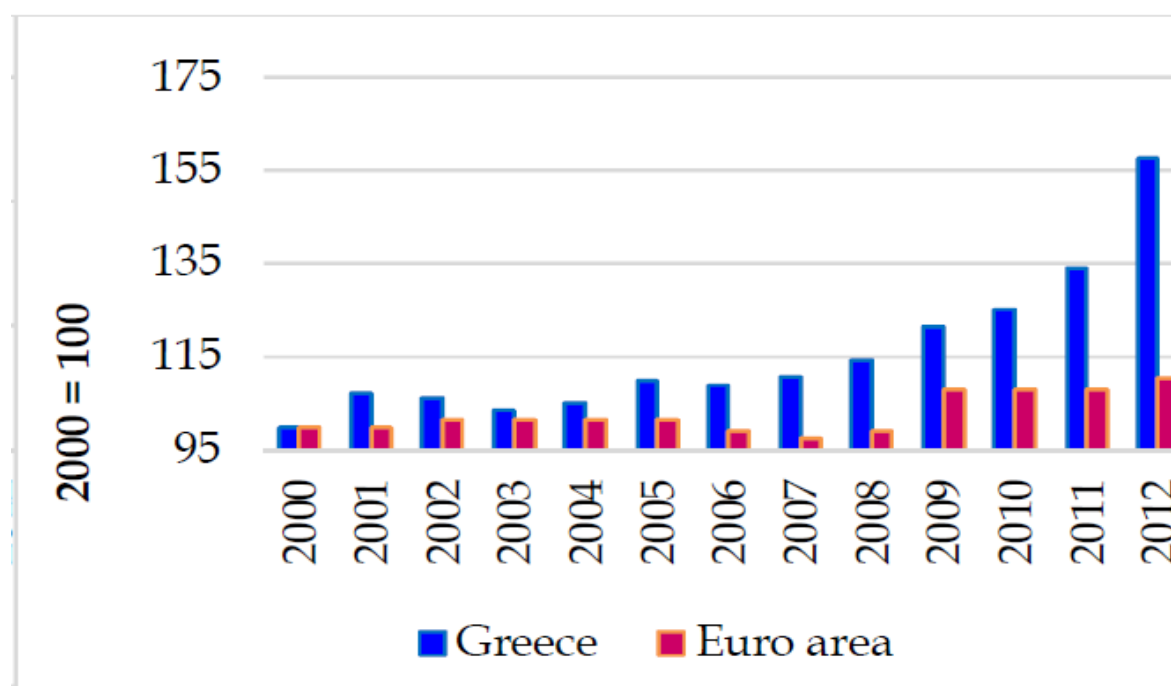
De positive tendensene fra fjoråret har snudd i klart negativ retning igjen. Dette kan nok langt på vei forklares med usikkerheten som er skapt under den Syriza-dominerte regjeringen fra januar i år. Særlig har nedstengingen av bankene etter at Tsipras brøt forhandlingene i slutten av juni og lyste ut folkeavstemning, bidratt til betydelige økonomiske tap. Situasjonen i dag er behov for inntil 86 milliarder i nye lån samtidig som det er et åpenbart behov for å nedskrive statsgjeld (enten ved lengre løpetid eller nominell avskrivning).

Figuren nedenfor viser utviklingen i BNP per innbygger i Hellas og euroområdet siden 2000. Som følge av langt raskere vekst i Hellas frem til finanskrisen, har avviket i BNP per innbygger «bare» økt med 10 pst. siden årtusenskiftet. Siden finanskrisen har imidlertid utviklingen i Hellas vært svært negativ. I tillegg kommer at velferdsnivået i Hellas i utgangspunktet lå klart under gjennomsnittet for euroområdet.

Kilde: Ameco

Nedenstående figur viser at veksten i pensjonskostnader som andel av BNP har økt klart sterkere i Hellas enn i euroområdet siden 2000. Det er derfor ikke uten grunn at representantene for kreditorene har presset hardt på for pensjonsreformer i forhandlingene.

Kilde: Eurostat

Kommentarer

Forhandlingene mellom Hellas og de øvrige eurolandene 11.-13. juli var harde og intense. Tiltakene partene ble enige om går lengre enn tilbudet fra kreditorene som ble avvist av Tsipras i slutten av juni og nedstemt i folkeavstemningen uken etter, og Hellas' eget forslag til nytt stabiliseringsprogram, som ble lagt frem for toppmøtet.

I tillegg til det åpenbare behovet for omfattende reformer må presset fra øvrige euroland også ses i lys av at kreditorenes tillit til den greske regjeringen har blitt stadig mer tynnslitt siden forhandlingene om nye reformtiltak startet i februar. Den siste rest av det som fortsatt måtte ha vært av tillit forsvant under og like etter EU-toppmøtet i slutten av juni. Da avbrøt statsminister Tsipras forhandlingene og utlyste folkeavstemning om kreditorenes forslag til reformpakke og samtidig oppfordret det greske folket til å stemme nei. Mistilliten preget også euromøtene 11.-13. juli og vil fortsatt gjøre det i lang tid⁶.

I og med at et nytt stabiliseringsprogram krever enstemmighet blant eurolandene, har forhandlingsstyrken ligget hos «haukene» med Tyskland og Finland i spissen. Kravet om en femårig «time-out» fra eurosone lå under hele forhandlingsløpet som ris bak speilet. Statsminister Tsipras' ettergivenhet i forhandlingene skyldes nok også at bankvesenet kunne ha bukket under når som helst – med de betydelige negative økonomiske konsekvenser det ville fått.

⁶ At det var grunnlag for å ha liten tillit til den nye regjeringen bekreftes av avsløringer, gjengitt i Financial Times, om at det i en liten krets rundt daværende finansminister Varoufakis i Finansdepartementet i lengre tid ble arbeidet med å hacke seg inn på uavhengige ligningskontorets datamaskin for å innhente informasjon om skattebetalere og etablere et parallelt betalingssystem under egen kontroll. Systemet skulle kunne aktiveres dersom ECB trakk tilbake ELA og dermed stenge det greske finansielle systemet. Opplegget skulle også raskt kunne bidra til å omgjøre euro til nye drakmer. Utviklingen av systemet var kommet langt da bankene ble stengt, men Varoufakis fikk ikke den nødvendige godkjenningen fra statsminister Tsipras til å iverksette det.

De første problemene med oppfølgingen av prinsippavtalen oppstod da representanter for kreditorene (denne gangen også inkludert ESM) skulle starte opp forhandlingene om nytt program 24. juli. Selv om landet forpliktet seg til å normalisere arbeidsmetodene for institusjonene, var det uklart om kreditorene ville få tilgang til all relevant informasjon. En gruppe på lavere nivå dro til Aten 27. juli.

En mer fundamental uoverensstemmelse har oppstått i spørsmålet om den greske nasjonalforsamlingen må vedta ytterligere reformtiltak iht. et fremforhandlet stabiliseringsprogram før første utbetaling av lån kan finne sted. Hellas mener at vedtakene 15. og 22. juli må være tilstrekkelige for å få utbetalt første lånetransje i et nytt program. Kreditorene mener at disse bare var «prior actions» som grunnlag for å starte forhandlinger. Flere reformer må derfor vedtas før utbetaling kan finne sted. En del euroland, herunder Tyskland, mener at ytterligere tiltak må gjennomføres før undertegningen av MoU'en.

Eurotoppmøtet: Fra venstre Donald Tusk, statsminister Tsipras og finansminister Tsakalotos. Foto: European Union 2015

Statsminister Tsipras har under diskusjonen om reformpakkene i den greske nasjonalforsamlingen uttrykt at han ikke tror at de virker, og at han ikke har eierskap til programmet. Selv om dette bare var starten på reformprosessen, er det betydelig slitasje innad i Syriza. Det er derfor uklart i hvilken grad Tsipras vil fortsette reformprosessen og enda mer usikkert om han evt. vil få støtte i eget parti for ytterligere reformer. Utsettelsen med å fremme forslag om skatte- og subsidiereform for landbruket tyder på frykt for full sprekke i partiet. Dersom antallet nei-stemmer fra regjeringspartiene øker særlig utover de som stemte imot ved de to tidligere avstemningene, vil regjeringen måtte skrive ut nyvalg.

En ekstrem venstrefløy under ledelse av tidligere energiminister Lafazanis er allerede i sterk og økende opposisjon mot Tsipras. Lafazanis har klart gitt uttrykk for at Hellas må innføre nye drakmer som valuta, øke statens engasjementet i økonomien og knytte nærmere bånd til Russland. Denne gruppen har betydelig oppslutning i Syrizas sentralkomité. Statsministeren klarte å opprettholde støtten under et møte i komiteen 30. juli, men det er nok et tidsspørsmål før misnøyen er så sterk at Tsipras må skrive ut nyvalg. Tsipras, som fortsatt er meget populær, kan selv ønske nyvalg for å få en mer homogen partigruppe i nasjonalforsamlingen.

Et valg vil nødvendigvis virke forstyrrende på arbeidet med stabiliseringsprogrammet og reformarbeidet.

Forbundsdagen i Tyskland stemte et klart flertall (439 for, 119 imot og 40 avsto fra å stemme) for å starte forhandlinger om et nytt program. Selv om det ble flertall denne gangen, er stemningen for «grexit» økende. Dersom det oppstår uoverensstemmelser og Hellas i forhandlingene om et nytt stabiliseringsprogram går tilbake på viktige elementer i prinsippavtalen, kan bildet raskt endre seg.

Tyskland og en del andre land satt IMF-deltakelse som en betingelse for å støtte et tredje stabiliseringsprogram for Hellas. Grunnen er blant annet at IMF krever mer stringent oppfølging av avtalte reformer enn Kommisjonen. Med IMF's nei til deltakelse fra starten og krav om betydelig gjeldslette (som Tyskland ikke støtter) for senere deltakelse, har Tyskland og særlig Forbundsdagen fått et ytterligere dilemma i fanget. Det spørs vel om det er tilstrekkelig for Tyskland at IMF deltar i forhandlingene om et nytt program og eventuell oppfølgingen av dette uten egne finansielle interesser.

Tysklands stemmevekt er så stor at landet alene kan stoppe et nytt program.

I tillegg kommer spørsmålet om finansieringen av programmet hvis IMF uteblir. I utgangspunktet hadde ESM planlagt å stå for 40-50 milliarder euro i forventning om at IMF også i neste fase skulle stille et betydelig beløp til disposisjon. Her dreier det seg mer om prinsipp enn beløp, jf. at ESM har en gjenværende utlånskapasitet på 455 milliarder euro.

Oppsummert er det betydelig risiko for at stabiliseringsprogrammet ikke blir vellykket. Usikkerheten er både knyttet til om et program blir etablert etter de planer som ligger i vedtaket fra eurotoppmøtet og om et evt. reformprogram følges opp i praktisk politikk. Ikke minst er den politiske situasjonen i Hellas usikker. IMF's vedtak om å avvente eventuell deltakelse bidrar også til usikkerheten. Gresk uttrede av eurosone, grexit, kan på ingen måte utelukkes selv om man så langt har unngått dette.

II ORDINÆRE FINANSMINISTERMØTER I JULI

Finansministrene og statsleaderne i eurosonen har hatt flere ekstraordinære møter i juli forut for de avgjørende møtene på begge nivåer helgen 11.-13. juli. Disse er omtalt i eget kapittel ovenfor.

Hovedsakene under de ordinære møtene i Eurogruppen og ECOFIN var som følger:

- **Nederlandsfinansminister Jeroen Dijsselbloem ble gjenvalgt som formann for Eurogruppen.**
- **Det luxembourgske arbeidsprogrammet for ECOFIN ble drøftet.**
- **Gjennomføring i medlemslandene av regelverk som er vedtatt på EU-nivå, skal ha høyeste prioritet i oppfølgingen av de fem presidentenes rapport.**
- **Det europeiske semester ble avsluttet med formelle vedtak av landspesifikke anbefalinger og overordnede retningslinjer for den økonomiske politikken.**

EUROGRUPPENS ORDINÆRE MØTE 13. JULI 2015

(Oppsummeringen av drøftingene av de fem presidentenes rapport er gjort samlet under ECOFIN, som også drøftet saken.)

Finanspakten

Det var lagt opp til en diskusjon om finanspakten (Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union, også omtalt som Fiscal Compact). Kommisjonen ga en oversikt over det pågående arbeidet med å kartlegge om deltakerlandene har implementert kravet om budsjettbalanse (artikkel 3) i nasjonal lovgivning. Fristen for å gjennomføre det materielle innholdet i artikkelen var 1.1.2014. Overtredelse av fristen kan straffes med bøter på inntil 0,1 pst. av BNP per år. Ettersom kartleggingen ikke var ferdigstilt, ble drøftingen av saken utsatt til september. Under pressekonferansen etter møtet viste formann Dijsselbloem til at gjennomføringen av finanspakten kunne tjene som en test på hvor seriøst medlemsland tar gjennomføring av viktig regelverk for å styrke samordningen av den økonomiske politikken i ØMU (med henvisning til de fem presidentenes rapport).

Valg av formann for Eurogruppen

Nederlands finansminister Jeroen Dijsselbloem ble enstemmig gjenvalgt som formann for Eurogruppen i 2½ år. Etter å ha tapt med 7 mot 12 stemmer i første runde trakk motkandidat de Guindos (Spania) sitt kandidatur og stemte sammen med alle andre for Dijsselbloem.

Merknad

Spania har brukt underrepresentasjon på toppnivå innen økonomiområdet i EU som argument for sin kandidat. Neste mulighet er i 2018 når samme stilling blir ledig på ny og stillingen som viseformann i ECB blir ledig.

Med valget av Dijsselbloem fortsetter ordningen med at en av eurolandenes finansministre er formann for Eurogruppen. Flere har tatt til orde for at euroformannskapet bør være en fulltidsstilling.

Eurogruppen 13. juli 2015: Kolleger gratulerer Nederlands finansminister Jeroen Dijsselbloem med gjenvalget som Eurogruppens formann. Foto: European Union 2015

ECOFIN 14. JULI 2015

Det luxembourgske formannskapets arbeidsprogram, de fem presidentenes rapport om styrking av ØMU og avsluttende vedtak i det europeiske semesteret stod på dagsorden. I tillegg ble det kortsiktige nødlånet (brofinansieringen) for å dekke Hellas' akutte behov drøftet.

Konklusjonene fra møtet ligger [her](#)

Formannskapsprogrammet

Økonomisk politikk

- Videreføre arbeidet med *Juncker-kommisjonens investeringsplan*, herunder etableringen av European Fund for Strategic Investments (EFSI). Etter at Rådet og Europaparlamentet vedtok forordningen om EFSI i juni, kan virksomheten starte for alvor i september.
- Fortsette evalueringen av det *finanspolitiske regelverket*. I andre halvår vil man blant annet søke å komme til politisk enighet i Rådet om holdningen til Kommisjonens mer fleksible tolkning av Stabilitets- og vekstpakten. Dette skjer i lys av at Rådets rettstjeneste mener Kommisjonen har gått lenger enn paktens ordlyd i å la investeringer og planlagte strukturreformer telle med i vurderingen av om medlemslandene overholder regelverket.
- Kartlegge og følge opp om deltakerlandene i den såkalte *finanspakten* (Fiscal Compact) har gjennomført bestemmelsen (art. 3) om å lovhjemle kravet om budsjettbalanse i nasjonal lovgivning.
- Følge opp rapporten fra de fem presidentene om *styrking av samarbeidet i eurosonen (ØMU)*, basert på konkrete forslag fra Kommisjonen.

- *Det europeiske semesteret og 2020-strategien.* Semesteret ventes som vanlig å begynne i november med rapportene om den årlige vekstundersøkelsen og varslingsrapport om makroøkonomiske ubalanser, samt en vurdering av eurolandenes budsjettplaner for 2016. Prosessen går videre gjennom hele første halvår med drøftinger i ECOFIN og andre rådsformasjoner, samt under flere EU-toppmøter. Kommisjonen ventes i andre halvår å presentere konkrete anbefalinger om forbedring av 2020-strategien.
- ECOFIN vurderer løpende om land etterlever Stabilitets- og vekstpakten. En større gjennomgang vil skje på grunnlag av Kommisjonens vurdering av eurolandenes budsjettplaner for 2016. I andre halvår vil ECOFIN særlig vurdere om Frankrike følger opp pålegget fra mars 2015 om å bringe budsjettunderskuddet under 3 pst. av BNP i 2017. Et revidert stabiliseringsprogram fra den nye finske regjeringen vil også bli vurdert.
- ECOFIN vil drøfte prioriteringene for *klimafinansiering* forut for klimaforhandlingene i Paris i desember 2015 (COP21).
- *EUs eget budsjett* for 2016 ventes vedtatt i november i samarbeid med Europaparlamentet.

Finansmarkedsspørsmål

- *Bankunion:* ECOFIN ventes i andre halvår å drøfte brofinansiering av det felles krisehåndteringsfondet for banker i bankunionen (SRF) inntil dette har nådd det vedtatte nivået på 1 pst. av garanterte innskudd etter åtte år. ECOFIN vil også fortsette presset på medlemsland som ennå ikke har implementert det vedtatte regelverket for bankunionen.
- *Kapitalmarkedsunion:* I september ventes Kommisjonen å presentere en handlingsplan for det videre arbeidet med kapitalmarkedsunionen. I høst vil det også bli lagt frem forslag om å forenkle prospektdirektivet og regelverk (trolig forordning) om et rammeverk for sikker verdipapirisering.
- Direktivet om *forsikringsformidling* (IMD 2) ble foreløpig avklart mellom Rådet og Europaparlamentet 30. juni. Formålet er å ha felles regelverk for grensekryssende flyt av forsikringstjenester og å sikre forbrukernes interesser.
- Forordning om *pengemarkedsfond*: Formålet er å redusere systemisk risiko som følge av skyggebankvirksomheten. Det er tvilsomt om Luxembourg vil behandle det foreliggende forslaget fra Kommisjonen på grunn av betydelige egeninteresser i utfallet av forordningen.
- Forordningen om *bankstruktur for å styrke store bankers tåleevne*: ECOFIN vedtok i juni politisk enighet som grunnlag for forhandlingene med Europaparlamentet. Rådet legger opp til større fleksibilitet i håndteringen av handelsaktiviteter innen samme bank enn i Kommisjonens forslag. Det er ventet at Europaparlamentet vil etablere sin posisjon slik at trilogiforhandlinger kan starte opp i andre halvår i år.
- Forordning om *benchmarks i finansielle instrumenter og finansielle kontrakter*: Formålet med regelverket er å sikre økt pålitelighet og forebygge manipulasjon av slike indekser. Forhandlingene mellom Rådet og Europaparlamentet har startet opp. Det er ventet at partene blir enige i løpet av det luxembourgske formannskapet.
- Forordning om transparenens i *verdipapirfinansieringstransaksjoner*. Formålet er å øke transparenens i blant annet verdipapirlån og gjenkjøpsavtaler i lys av denne type aktiviteter også foregår i skyggebanksektoren. Rådet og Europaparlamentet har inngått en foreløpig avtale, som vil bli formelt vedtatt i andre halvår i år.
- Direktivet om *arbeidsrelaterte pensjonskasser*. Formålet er blant annet å øke transparenens i og sikre bedre tilsyn av pensjonskassene, samt å legge bedre til rette for grensekryssende aktivitet. Rådet vedtok politisk enighet om saken i 2014. Europaparlamentets holdning

foreligger ikke ennå. Trilogiforhandlinger ventes tidligst å begynne mot slutten av det luxembourgske formannskapet.

ECOFIN-formann Pierre GRAMEGNA, Luxembourg, og Eurogruppens (gjenvalgte) formann Jeroen DIJSSELBLOEM, Nederland, under ECOFIN 14. juli. Foto: European Union 2015

Skatt

- *Plikt for medlemsstatene til å utveksle informasjon om skattemyndighetenes forhåndsavgjørelser.* Kommisjonens forslag fra mars 2015 drøftes løpende på teknisk nivå. Luxembourg ønsker størst mulig fremdrift i løpet av formannsperioden.
- *Videre arbeid med et felles selskapsskattegrunnlag.* Kommisjonen vil i løpet av 2016 legge frem et nytt forslag til et felles beregningsgrunnlag for skatt på selskapsinntekt. Forslaget er at beregningen skal være obligatorisk for selskaper med grenseoverskridende virksomhet, men i første omgang vil det ikke foreslås en konsolidering (samordning) av inntekt/fradrag over landegrensene. Videre vil hvert enkelt EU-land fremdeles bestemme sin egen skattesats. Formålet er å begrense administrative byrder for selskaper med aktivitet i flere land og å redusere mulighetene for skatteomgåelse.
- *Plikt for selskapene til land for land-rapportering.* Kommisjonen har sendt på høring et innspill om å ilegge selskapene plikt til land-for-land-rapportering av skatterlevant informasjon. Foreløpig ser det ut til at en slik endring ikke vil regnes som en skattesak, med den følge at det ikke kreves enstemmighet i Rådet for å vedta den. Det vil også medføre at Europaparlamentet er med i beslutningsprosessen.
- *OECD ventes å ferdigstille sine anbefalinger om skatteunndragelse og –unngåelse (BEPS – Base Erosion and Profit Shifting) i løpet av høsten 2015.* Luxembourg vil i nært samarbeid med Kommisjonen og øvrige medlemsland vurdere hvordan anbefalingene kan bli overført til EU-lovgivning. Hvordan institusjonene og medlemslandene vil forholde seg til BEPS-anbefalingene og hvilke «EU-tilpasninger» som eventuelt blir gjort, er blant de aller mest interessante problemstillingene på skatteområdet for tiden.
- *Oppgradering av EUs adferdskodeks.* Det luxembourgske formannskapet vil vurdere en forbedring av den eksisterende adferdskodeks, som er en slags «kjøreregler» for

medlemsstatene på selskapsskatteområdet, uten at kodeksen foreskriver juridiske sanksjoner. Arbeidsgruppen på området skal blant annet kartlegge omfanget av skatteomgåelse og skatteunndragelse.

- I tillegg ventes ECOFIN i andre halvår å behandle *revisjon av rente-/royaltydirektivet, en teknisk opphevelse av sparedirektivet* (reglene om informasjonsutveksling innlemmes i direktivet om administrativt samarbeid), og muligens vil drøftelsene om en *avgift på finansielle transaksjoner FTT* bli tatt opp igjen. ECOFIN forventes *ikke* å behandle saken om et *felles merverdiavgiftskjema*, ei heller saken om *merverdiavgift på rabattkuponger* («vouchers»).

I ECOFIN-møtet orienterte formann Gramegna om prioriteringene. Visepresident Dombrovskis støttet programmet, som stemte godt overens med Kommisjonens eget program.

Det europeiske semesteret

Det europeiske semesteret, som startet i november 2014 med kommisjonsrapporter om hhv. den årlige vekstundersøkelse (sammen med utkast til felles sysselsettingsrapport) og varslingsrapporten om makroubalanser for EU-land, samt vurdering av eurolandenes budsjettplaner for 2015, sluttføres i juni/juli. De første rapportene og senere dokumenter fra Kommisjonen har vært behandlet i ECOFIN og andre rådsformasjoner samt mellom Kommisjonen og det enkelte medlemsland.

Den siste pakken av dokumenter fra Kommisjonen ble lagt frem medio mai. Den inneholder landspesifikke anbefalinger til samtlige land og egne anbefalinger for euroområdet samlet. De landspesifikke anbefalingene er basert på Kommisjonens egne landrapporter (som ble lagt frem i slutten av februar) og analyse av medlemslandenes konvergens- eller stabilitetsprogrammer og nasjonale reformplaner (som ble lagt frem i april). I tillegg er de overordnede retningslinjene for den økonomiske politikken (BEPG) oppdatert i år.

Endelig kommer anbefalinger om endringer av enkeltlands status i Stabilitets- og vekstpaktens underskuddprosedyre.

Med utgangspunkt i ovenstående har Rådets Økonomiske og finansielle komité (EFC) og Komiteen for økonomisk politikk (EPC) utarbeidet utkast til konklusjoner for ECOFINs behandling.

Det europeiske semesteret - landspesifikke anbefalinger

Landspesifikke anbefalinger gis til 26 land, dvs. ikke til Kypros og Hellas, som har/nylig har hatt stabiliseringsprogram. I tillegg gis egne anbefalinger til euroområdet samlet.

EU-landene har samlet sett gjort visse fremskritt i oppfølgingen av tidligere gitt anbefalinger, men innsatsen varierer betydelig mellom land. Kommisjonen har denne gangen offentliggjort landanalysene tre måneder tidligere enn før samtidig som en har gitt medlemslandene færre anbefalinger (kun på de høyest prioriterte). Med dette håper Kommisjonen og ECOFIN at landene skal få økt eierskap til anbefalingene for dermed å øke gjennomføringsgraden betydelig.

Landanbefalingene reflekterer at det fortsatt er behov for reformer i arbeids- og produktmarkedene, at mange land må konsolidere offentlige budsjetter for å få disse bærekraftige på lang sikt og at 16 land har for store makroøkonomiske ubalanser. Den særlige rapporten om euroområdet anbefaler blant annet medlemslandene å bruke «peer pressure» for å få gjennomført strukturreformer, samordne finanspolitikken, fullføre bankunionen og følge opp de fem presidentenes rapport om å styrke samordningen av den økonomiske og monetære unionen (ØMU).

Medlemsstatenes status iht. prosedyren for *makroøkonomiske balanser* er som følger:

Box 1. Situation of Member States with regard to the macro-economic imbalances procedure	
MIP Category	Member States in 2015*
No imbalances	Austria, Czech Republic, Denmark, Estonia, Lithuania, Luxembourg, Latvia, Malta, Poland, Slovakia
Imbalances, which require policy action and monitoring	Belgium, Netherlands, Romania**, Finland, Sweden, United Kingdom
Imbalances, which require decisive policy action and monitoring	Hungary, Germany
Imbalances, which require decisive policy action and specific monitoring	Ireland, Spain, Slovenia
Excessive imbalances, which require decisive policy action and specific monitoring	Bulgaria, France, Croatia, Italy, Portugal
Excessive imbalances, which require decisive policy action and the activation of the Excessive Imbalance Procedure	-

* Cyprus and Greece are in a macroeconomic adjustment programme.

** Romania is in a precautionary financial assistance programme.

Kilde:

Kilde: Europakommisjonen

Medlemsstatenes status iht. *Stabilitets- og vekstpakten* (finanspolitikk):

Box 2. Situation of Member States with regard to the Stability and Growth Pact, as of 13 May 2015	
No excessive deficit procedure	Austria, Belgium, Bulgaria, Czech Republic, Denmark, Estonia, Germany, Hungary, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, the Netherlands, Romania, Slovakia, Sweden
Abrogation of the excessive deficit procedure	Malta, Poland
On-going excessive deficit procedures	Croatia, Cyprus, France, Greece, Ireland, Portugal, Slovenia, Spain,
New deadline: 2016/17	United Kingdom
Consideration of opening a new excessive deficit procedure	Finland

Kilde: Europakommisjonen

De landspesifikke anbefalingene til hvert medlemslandene og euroområdet samlet ligger [her](#).

Det europeiske semesteret - overordnede retningslinjer for den økonomiske politikken (BEPG)

BEPG er generelle, mellomlangsiktige retningslinjer som gjelder alle EU-land og vedtas med noen års mellomrom. De forrige retningslinjene ble vedtatt i 2010 og skulle ligge fast til 2014.

Kommisjonens utkast til reviderte overordnede retningslinjene omfatter følgende:

1. EU og EU-landene bør fremme *investeringer*, herunder gjennom bedring av rammevilkårene.
2. EU-landene bør gjennomføre *ambisiøse strukturreformer* for å styrke den økonomiske veksten, herunder i produkt- og arbeidsmarkedene.
3. Fjerne hindringer for holdbar vekst og sysselsetting *på EU-nivå*, herunder ved å sikre et velfungerende digitalt indre marked, samt ved å etablere kapitalmarkedsunion og energiunion.

4. EU-landene skal sikre en langsiktig holdbar og vekstvennlig *finanspolitikk*, som skal føres innen felles regelverk, herunder særlig Stabilitets- og vekstpakten.

ECOFIN støttet vedtok formelt og uten diskusjon de landspesifikke anbefalingene og nye BEPG. Dokumentene hadde allerede blitt støttet av ECOFIN 19. juni og av EU-toppmøtet 25.-26. juni.

Styrking av det økonomiske samarbeidet i euroområdet (ØMU)

«Completing Europe's Economic and Monetary Union» er utarbeidet av kommisjonspresidenten i samarbeid med presidentene i Det europeiske råd/eurotoppmøter, Den europeiske sentralbanken, Europaparlamentet og Eurogruppen. Rapporten ble offentliggjort 22. juli.

Det europeiske råd «noterte» seg rapporten (dvs. uten noen spesiell entusiasme) og ba Rådet gjennomgå den raskt.

I rapporten presenteres en rekke forslag til tiltak for å styrke eurosamarbeidet. Dette skal gjøres i to faser:

- I *perioden 1.7.2015-30.6.2017* skal styrkingen skje ved å bruke gjeldende traktater og instrumenter til å styrke konkurranseevnen og den strukturelle konvergensen, samt å få på plass ansvarlig finanspolitikk, fullføre «finansmarkedsunionen» og å fremme demokratisk ansvarlighet.

De viktigste tiltakene er nasjonal gjennomføring av regelverk vedtatt på EU-nivå, modernisering av det europeiske semesteret, etablering av uavhengige nasjonale konkurranseevneråd (som blant annet skal gi råd om lønnsdannelsen), etablering av et europeisk finanspolitisk råd, større vekt på prosedyren for makroøkonomiske ubalanser, større vekt på sysselsetting og sosial utvikling, utvikling av en kapitalmarkedsunion og ferdigstilling av bankunionen, herunder blant annet å utvide denne med en felles innskuddsgaranti (i første omgang trolig i form av en reassuranseordning).

I denne fasen vil man også styrke styringen av Eurogruppen og ta skritt i retning av å etablere en felles eksternt representasjon for euroområdet (å la det Kommisjonen har på vegne av medlemslandene i handelspolitikken).

- Målsettingen for *perioden 30.6.2017-2025* er at ØMU-arkitekturen skal ferdigstilles. Dette innebærer blant annet bindende målsetting om økonomisk konvergens mellom land, etablere en makroøkonomisk stabiliseringsfunksjon for euroområdet samt etablere et eurofinansdepartement.
- Når alle tiltakene er gjennomført innen 2025, vil en «dyp og ekte» ØMU utgjøre et stabil og velstående område med en felles valuta, som er attraktivt for andre EU-medlemsland som er rede til å delta.

Fire av de fem presidentene: Fra venstre: Dijsselbloem (Eurogruppen), Schulz (Europaparlamentet), Tusk (president for eurotoppmøter) og Juncker (Kommisjonen). Foto: European Union 2015

Rapporten ble drøftet både i Eurogruppen og ECOFIN. Synspunktene fra begge møtene samles i det følgende:

Det var enighet om at den siste tidens begivenheter knyttet til Hellas underbygger viktigheten av rapporten. Ministrene støttet i stor grad behovet for å styrke styringsstrukturen for den økonomiske og monetære unionen. Samtidig ble det pekt på at mye arbeid er gjort de siste fem årene, og nye mekanismer er allerede på plass. Dette gjelder særlig instrumenter for styrket samordning av den økonomiske politikken og styrking av banksektoren, samt at koblingen mellom banker og offentlige budsjetter er redusert. Finansministrene støttet klart at arbeidet med bankunionen må fullføres slik presidentenes rapport tilrår. I første omgang må imidlertid alle landene implementere vedtatt regelverk om bankunionen, finanspakten mv. i nasjonal lovgivning. Det ble her tatt til orde for at krisehåndteringsdirektivet for banker (BRRD) med forsterkede «bail-in»-regler, styrket tilsyn og kapitaldekningskrav må på plass før det blir aktuelt med offentlig overgangsfinansiering inntil krisehåndteringsfondet har nådd planlagt størrelse. Per i dag har 13 land vedtatt direktivet i nasjonal lovgivning.

Generelt tok flere til orde for at medlemslandene må gjennomføre strukturreformer. Det ble blant annet vist til at oppfølgingen av de landspesifikke anbefalingene har vært for slapp.

Formann Gramegna og visepresident Dombrovskis oppsummerte diskusjonen etter ECOFIN-møtet som følger:

- Rapporten kom på et viktig tidspunkt fordi det generelt er behov for styrking av ØMU, som Hellas-krisen er klart underbygget. Betydningen av at samtlige land etterlever de finanspolitiske reglene med utgangspunkt i Stabilitets- og vekstpakten ble understreket. Det er behov for å styrke overvåkingen av medlemslandenes budsjettutvikling og særlig utviklingen i makroøkonomiske ubalanser.

- Enighet om raskt å iverksette de kortsiktige tiltakene med utgangspunkt i forslag fra Kommisjonen, som vil bli presentert om relativt kort tid. Men man må også begynne å planlegge mer mellomlangsiktige tiltak allerede nå.
- Mange ministre trakk frem at vedtatt regelverk på EU-nivå må gjennomføres i nasjonalt regelverk. Behovet for å implementere krisehåndteringsdirektivet for banker (BRRD) og finanspakten ble understreket som viktige skritt i styrking av troverdigheten og tilliten til ØMU.
- Styrkingen av banksektoren er viktig. Den felles krisehåndteringsmekanismen i bankunionen (SRF) trenger overgangsfinansiering til ordningen har nådd 1 pst. av garanterte innskudd. I tillegg trengs offentlige bremseklosser (backstops) i krisehåndteringen. Mange tok til orde for å etablere et felles innskytergarantisystem i bankunionen. På kort sikt kan dette gjennomføres i form av et reassuransesystem. Et felles innskytergarantisystem er imidlertid først aktuelt på noe sikt.
- Viktig å ha diskusjon i både Eurogruppen og ECOFIN selv. Selv om temaet er styrking av ØMU, er det mange felles områder som bør styrkes. Dette gjelder ferdigstilling av EUs indre marked, herunder kapitalmarkedsunion og energiunion.
- Gjennomføringen av tiltakene og dermed et fordypet ØMU-samarbeid er viktig for økonomisk vekst og sysselsetting.
- Prosedyren for makroøkonomiske ubalanser må styrkes.
- Den sosiale dimensjonen må styrkes i et nærmere ØMU-samarbeid. Sosial inkludering er viktig for å få innbyggernes støtte til det nødvendige reformarbeidet. Juncker-kommisjonen har som mål at EU skal ha «a social triple A».
- Kommisjonen vil i tiden fremover konsultere involverte parter med sikte på å legge frem forslag til tiltak for å følge opp rapporten fra presidentene i løpet av høsten.

Bjarne Stakkestad
Finansråd
bjs@mfa.no
+47 23 953 475
+32 (0) 2 238 74 75

Astrid Erlingsen
Finansråd
aser@mfa.no
+47 23 953 477
+32 (0) 2 238 74 77